Reportage

Boer van Herkenrode: "Biologische rundveehouderij heeft geen verdienmodel"

Reportage

Pieter Coopmans houdt 50 vleesveekoeien op de abdijhoeve van Herkenrode. De landerijen van de voormalige abdij horen toe aan het Agentschap Natuur en Bos en Toerisme Vlaanderen met wie hij een gebruikscontract heeft. Naast de vleesveehouderij heeft hij ook een akkerbouwtak. Het vlees van zijn eigen koeien belandt niet in het biologische circuit. “Daar is voorlopig geen markt voor”, vertelt de boer van Herkenrode. Het grootste verdienmodel van zijn koeien ligt volgens hem in natuur- en landschapsbeheer, maar een vergoeding voor natuurbegrazing is er (nog) niet. We bezoeken de bioboer tijdens de Bioweek, een week waarbij VLAM en de biosector de biologische productie in de kijker zetten.

6 JUNI 2024

Jerom Rozendaal

Lees meer over:
bio
rundveehouderij

De koeien voor het kasteel van Herkenrode lijken in de verte op het Kempisch Roodbonte ras dat eeuwen de weilanden in de Kempen heeft begraasd, maar schijn bedriegt. “Het zijn Hereford koeien, een vleesveeras dat afkomstig is uit het zuidwesten van Engeland”, vertelt Pieter Coopmans (43). De boer komt juist van zijn akkers waar hij bezig is met de inzaai van maïs. “Dat is de eerste keer in 20 jaar dat ik biologische maïs zaai”, vertelt de boer op zijn bedrijf in Kuringen bij Hasselt.
Hij kon weinig anders. “In het najaar heb ik winterrogge geprobeerd, maar dat is mislukt. In het voorjaar heb ik zomertriticale geprobeerd, maar dat is door de kraaien weggepikt. Daarna heb ik zomergerst gezaaid, maar dat is door een regenhoos weggespoeld. Dit heeft me al 3.000 euro gekost en nu probeer ik dan maar maïs. Als de opbrengst tegenvalt, dan haksel ik het als voer en anders dors ik de korrels”, vertelt de biologische boer.

Landbouw in functie van natuurdoelstellingen

Coopmans, die niet van landbouwafkomst is, boert sinds 20 jaar op de voormalige abdij van Herkenrode. De abdij werd in 1182 opgericht, maar belandde na de Franse Revolutie in handen van de privésector. In 1998 zijn de abdijgronden opgekocht door de voorloper van het Agentschap Natuur en Bos (ANB), inmiddels is Toerisme Vlaanderen ook deels eigenaar. Een gedeelte van de 90 hectare die hij gebruikt, zijn natuurgronden waarvoor natuurdoelen zijn vastgesteld. Een klein gedeelte is landbouwgrond met het extra label van beschermd landschap.

De koeien, schapen en ezels (Coopmans heeft ook 50 ooien en zeven ezels) begrazen de weides en de boer mag de akkergrond bewerken. Hij betaalt hiervoor geen pacht, maar is wel gehouden aan een lastenboek dat bepaalde natuurdoelen nastreeft. Zo is voor ieder perceel aangegeven wanneer het gemaaid dient te worden en welke nabegrazing moet volgen. Eenzelfde lastenboek is opgesteld voor de akkergronden.

Alhoewel het op het eerste gezicht een goede deal lijkt, is het volgens Coopmans allesbehalve een goudmijn. Veel onderhoudswerken kosten de boer tijd en geld, terwijl de weides en akkers relatief weinig opbrengen omdat er vooral niet of weinig bemest mag worden. “Sommige weiden bevatten weinig rijke grassen en zijn vergroeid met andere planten waardoor de graskwaliteit zodanig laag ligt, dat we er na het maaien niets mee kunnen en het als compost uitrijden over de akkers.”

Drassige velden verlaten weidegang

In normale tijden verblijven de koeien bijna jaarrond op de natuurweides van de voormalige abdij. Dat is ook de reden waarom hij voor het Hereford ras gekozen heeft. “Enerzijds lijken ze op de roodbonte koeien die deze regio typeren, anderzijds zijn ze kalm en groeien ze goed op een matig grasrantsoen”, vertelt Coopmans. Door het uitzonderlijk natte na- en voorjaar hebben de koeien langer dan gebruikelijk op stal gestaan. Een aantal vaarzen staat ook begin juni nog onder dak omdat de drassige weides nog niet begaanbaar zijn.

“Op deze manier moeten we geld bijleggen bij de veeteelttak”, vervolgt Coopmans die een stal in de buurt huurt en dit jaar voor het eerst ook zelf voeder heeft moeten inkopen. “Er was wel wat vers gras beschikbaar van onze weides, maar ik wil ook mijn contacten met bestaande klanten niet in gevaar brengen.” Wat er overschiet van zijn weides en akkers verkoopt de boer van Herkenrode aan paardenhouders en biologische melkveehouders in de verre regio.

Geen vraag naar biovlees en korte keten

Alhoewel Coopmans aan het biologische lastenboek voldoet en biogecertificeerd is, zet hij zijn vlees niet meer in het biologische circuit af. “Er is nauwelijks een biologisch circuit”, reageert de boer droog. “Daarvoor is de markt te klein. Heb je wel eens een restaurant gezien dat uitpakt met biologische steak?” Volgens hem leven het concept biologisch en vleesconsumptie op gespannen voet. “Mensen die bio eten, gaan bewust met hun eten om en consumeren in de regel ook minder vlees.”

Door de gebrekkige interesse in biologisch rundvlees, heeft Coopmans het jaren geleden geprobeerd in de korte keten. Zo verkocht hij vleespakketten en probeerde hij een netwerk in de lokale retail uit te bouwen. Maar deze inspanningen betaalden zich niet terug. “Toen ik begon, waren er binnen een straal van 20 kilometer maar twee vleesveebedrijven met korteketenverkoop. Inmiddels heeft elk dorp bijna een hoeveslagerij.”

Veel van deze bedrijven bieden Belgisch witblauwvlees aan. “Hoe graag de mensen ook de koeien in de wei zien lopen, uiteindelijk kiezen ze voor hun portemonnee”, stelt Coopmans die zijn vlees inmiddels via handelaren in het gangbare circuit afzet. Er gaan jaarlijks 10 tot 15 runderen naar het slachthuis.

Meer inzetten op natuurbeheer in verdienmodel

De biologische boer ziet de vraag naar biovlees ook niet snel stijgen, alhoewel de Vlaamse overheid met zijn 5x5 strategie ook de ambitie heeft het aandeel biologische consumptie te doen stijgen naar vijf procent. Het grootste verdienmodel van de grazende viervoeters ligt volgens hem eerder in natuur- en landschapsbeheer. Waar hij in Herkerode momenteel deels vergoed wordt voor

nieuws

BioForum: “Stikstofdecreet nekt biologische landbouw in Vlaanderen”

6 JUNI 2024

bepaald onderhoudswerk, hoopt hij dat hier in de toekomst verandering in komt. “Natuurverenigingen hebben er belang bij dat natuurdoelen gehaald worden, terwijl boeren streven naar een leefbaar inkomen. Waarom zou de boer niet vergoed worden voor natuurbegrazing? Dan kunnen beide partijen hun doelen realiseren.”
Behalve een realisatie van bepaalde natuurdoelstellingen voorzien de grazende vleesveekoeien volgens Coopmans ook in een maatschappelijke behoefte. “Mensen zien graag koeien in de wei lopen.” Het is om deze reden dat ook de Toerisme Vlaanderen de landbouwactiviteiten in het gebied in het zonnetje wil zetten. “Zo wordt er onder andere over gedacht om de abdijmolen in ere te herstellen en een abdijbrood te maken”, vertelt Coopmans die in het verleden baktarwe teelde. “Maar doordat de bemestingsnormen omlaag gingen, was dat geen haalbare kaart meer.”
De bioboer erkent dat het niet altijd makkelijk is om te balanceren tussen de doelstellingen van ANB en de behoeften van zijn landbouwactiviteiten. “Maar dat hoort er nu eenmaal bij.” Een punt van aandacht naar de grondeigenaar is wel de beperkte zekerheid die hem geboden wordt. De boer werkt met jaarcontracten, die in principe elk jaar ontbonden kunnen worden. “Hierdoor is het lastig om een langetermijnplanning te maken, terwijl investeringen dat wel vergen”, vertelt hij.

Landmobiliteit

Sinds de zomer van vorig jaar combineert Pieter Coopmans zijn landbouwactiviteiten op de Abdijhoeve van Herkenrode met een parttimefunctie bij ‘Landmobiliteit’, een initiatief van Groene Kring. Dat is een platform voor de overname van landbouwbedrijven. Concreet wil men overlaters en potentiële overnemers samenbrengen en begeleiden in het proces. Driekwart jaar na de lancering hoopt projectleider Coopmans binnenkort zijn eerste match te kunnen presenteren. “Maar als het zover is, laat ik het weten”, besluit hij met een knipoog.

Uitgelicht

Bioweek afgetrapt: "Zeker voor serretelers is er nog ruimte voor omschakeling"

nieuws

De Bioweek is dinsdag afgetrapt door Jo Brouns, Vlaams minister van Landbouw, op het biologische glastuinbouwbedrijf Barver in Rumst waar puntpaprika’s, aubergines en tomaten...

28 MEI 2024

Lees meer

Bron: Eigen berichtgeving

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy

Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada